

990716-3

Heidegger užívá někdy slov „vorbegriffliches Denken“, a snad také – ale teď s jistotou nevím – außerbegriffliches Denken. Ve svém „Dopise o humanismu“ (2226, S. 110) však zdůrazňuje vysokou kvalifikovanost takového ne-pojmového myšlení, totiž když při kritice „ontologie“ jí vytýká neschopnost myslit a tedy i uznat skutečnost, že je i takové myšlení, které je přísnější než myšlení pojmové („daß es ein Denken gibt, daß strenger ist als das begriffliche“). Protože o předpojmovém myšlení, jak se nám samo nabízí, nelze mít za to, že je (bylo) vybaveno nějakou „přísností“, je pravděpodobné, že Heideggerovi jde spíše o myšlení mimopojmové. Heidegger však ani slovem nenaznačuje, že by počítal s nějakým „pokrokem“ v myšlení; v závěrečných slovech zmíněného dopisu naopak mluví o sestupu myšlení do chudoby vlastní předběžné bytnosti („Das Denken ist auf dem Abstieg in die Armut seines voläufigen Wesens. „ – S. 119). V souvislosti s tím také ztotožňuje filosofii s metafyzikou a vyslovuje – pokud jde o příští myšlení – prognózu, že už nebude filosofií, protože bude myslit „původněji“ než metafyzika (119: „Das künftige Denken ist nicht mehr Philosophie, weil es ursprünglicher denkt als die Metaphysik, welcher Name das gleiche sagt. „) Samo slovo „původní“ je dvojznačné, a dokonce pochybné, protože matoucí, pokud se zároveň nezdůrazní, že ona původnost nemůže a nesmí být odvozována z nějaké minulosti, tj. z nějakého dávného původu, nýbrž že původnost myšlení může mít svůj původ (svůj zdroj) pouze v tom nově, aktuálně přicházejícím. Původní myšlení není tedy to, co se vrací k nějakému dřívějšímu myšlení, které ještě nezbloudilo nebo které se nepokazilo, nýbrž které se opírá o ten jediný a pravý zdroj, čerpá z toho jediného a pravého původu, totiž z právě nyní, aktuálně a nově přicházející nepředmětné Pravdy.

(Písek, 990716-3.)